

Goed gezelschap

26 augustus 2012, door Ad van Dun,
gepubliceerd op [Stiltij-weblog](#).

De weg van ontwaken, bewustwording, heeft twee voedingsbronnen:

1. de innerlijke hartsvoeding van de eigen, anonieme **oefening**
2. de hartsvoeding van het **onderricht**, in levende lijve of vastgelegd (boeken) en in persoonlijk contact of in openbaar overleg

Beide bronnen bevatten dezelfde waarheidssubstantie. Ze zijn expressie van eenzelfde werkelijkheid: hartsbewustzijn, met zijn vele kleuren (echtheid, diepgang, directheid, samenhang, lichtheid). Ze spoelen als twee convergerende fonteinbogen naar elkaar en in hun ontmoetingspunt wordt het ego uitgezuiverd, steeds fijner opgelost.

Het mooie van een oefenplek, een wijsheidsplek als Stiltij bijvoorbeeld, is dat deze beide krachten er concreet en continu beschikbaar zijn. Je leert er zelf oefenen en verinnerlijken, en tegelijkertijd kun je er terecht voor betrouwbare context.

Je kunt het vergelijken met een doeltreffende, liefdevolle opvoeding: je wordt beschermd maar tegelijkertijd ook gestimuleerd.

Met het eerste aspect, het vestigen van de eigen oefening, hebben de meesten van ons minder moeite, al heeft het natuurlijk de nodige voeten in de aarde voordat dit kloppend gaat voelen en opereert als basis van gemoedsrust, niet langer gevoed door therapeutische of energetische motieven.

Gewoonlijk ervaren we het als uitnodigend om werk te maken van onszelf, te onderzoeken wat je allemaal mogelijk en wenselijk vindt en de vrijheid te nemen dit onderzoek te voorzien van allerlei interessante materialen, methoden, betekenissen.

In tegenstelling tot het vestigen van je oefening voelt een je definitief verbinden met het onderricht veel complexer. Dit tweede aspect blijkt niet zo snel op zijn plaats te vallen en gaat gepaard met langdurige twijfel en afweging, zeker in de Westerse omgeving waar kritisch burgerschap hoog staat aangeschreven.

We geven ons gezag niet zo snel prijs, geloven niet zo gemakkelijk, committeren ons niet snel en zijn niet tot in detail vertrouwd met zaken als waarheid, overgave, onvoorwaardelijkheid of goedheid. Er is altijd wel een advocaat van de duivel te vinden... Maar de genoemde innerlijke waarden hebben wél te maken met de kern van alle onderricht, namelijk zelfkennis. Hier gaat het niet over de wereld maar over de weg, gaat het niet over vele doelen maar over het ene doel: je herkomst, je oorsprong, je ware aard.

Het is dan fijn om te merken dat ook de tweede voedingsbron (onderricht) op een nuchtere en bruikbare manier vruchtbaar kan fungeren. Dan heb ik het niet over boeken want hun bruikbaarheid staat buiten kijf, maar over 'goed gezelschap'¹: de verbinding met bewuste mensen, leraren en medeleerlingen die net als jijzelf alle geconditioneerde romantiek (illusie) verruilen door onvoorwaardelijke vervulling (verwerkelijking).

Het je openen voor en het je verbinden met goed gezelschap is een heilzame ondersteuning voor je eigen ontplooiing. Maar het aangaan ervan vindt subtiel en geleidelijk plaats, want het besef dat dit waardevol of zelfs noodzakelijk kan zijn is een natuurlijk onderdeel van je rijping. Leerlingenschap is niet voor niets de laatste stap die je zet: je betreedt bewust de poort van onvoorwaardelijkheid.

We hebben tijd en ruimte nodig om onze innerlijke intentie helder te krijgen, om temidden van alle verwikkeling en afleiding de juiste conclusies te kunnen trekken en een kloppend perspectief te herkennen, te verlangen naar een eindperspectief.

Langzaam gaan we illusies doorzien en daadwerkelijk gezag geven aan innerlijk potentieel.

Hierna pas, in het gaan belichamen en uitdrukken van alle inzicht, openen we ons actiever voor het delen met anderen, voor een levend besef van verbondenheid en voor het kenbaar maken ervan (expressie).

Andere zoekers zijn ik-zeggende net als ik, zij worden door eenzelfde grondmotief bewogen en maken gebruik van dezelfde vermogens en wetmatigheden als ik. En zegt het onderricht niet: 'Er bestaat geen ik'?

Uiteindelijk blijkt alle innerlijke werking eenzelfde aard te hebben en zich te onttrekken aan particuliere begrenzing en procesmatige, speciale doelen: bewustzijn is als een vormloze, bewegingloze oceaan, een uiterst verfijnde en grenzeloze krachtbron die alle levende wezens omgeeft en doordringt.

Bewustzijn is het grootste van de 'drie lichamen', de drie lagen waaruit we bestaan. Het fysieke lijf, de vleesvrucht, is ons kleinste, meest kortstondige en minst ver reikende aspect; beschouw het als gestolde bewustzijnssubstantie, volledig afhankelijk van en bepaald door geest en adem, de twee ruimste lichamen.

Zo bekeken is goed gezelschap eigenlijk een variant van je eigen innerlijk: beide zijn in wezen bewustzijnswerking, levende bezieling die voortkomt uit een onpersoonlijke, niet-geconditioneerde oriëntatie.

Onderricht en oefening zijn eenzelfde kracht: waarheidswerking, in dienst van bevrijding. Eerst bevrijden we onszelf dankzij deze twee voedingsbronnen en in het verlengde daarvan - omdat er geen zelf blijkt te bestaan - bevrijden we alles. Dit is wat de bodhisattva doet.

¹ *Kalyanamitra*, letterlijk "edele vriend", de traditionele aanduiding voor een leraar: iemand die goed thuis is in onderricht en meditatie, die anderen vergezelt en helpt op het pad van verlichting. [The encyclopedia of eastern philosophy and religion, p. 171]